AccueilRevenir à l'accueilCollectionSources historiographiquesCollectionBal'amī, *Traduction de l'Histoire [des prophètes et des rois] de Ṭabarī (ترجمهٔ تاریخ □□□□)*ItemBal'amī, I. *Règne de Yazdgird fils de Bahrām, réputé Yazdgird al-Athīm (پادشاهی یزدجرد بن بهرام و همو یزدجرد الاثیم)*

Bal'amī, I. Règne de Yazdgird fils de Bahrām, réputé Yazdgird al-Athīm (پادشاهی یزدجرد بن بهرام و همو یزدجرد الاثیم)

Informations générales

DateIXe- début Xe s.
extrait situé sous le règne deYazdgird Ier
Languepersan
Type de contenuTexte historiographique

Comment citer cette page

Bal'amīI. *Règne de Yazdgird fils de Bahrām, réputé Yazdgird al-Athīm (پادشاهی یزدجرد بن بهرام و همو یزدجرد الاثیم)*IXe- début Xe s.

Projet ANR TransPerse (CeRMI, CNRS) ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle).

Consulté le 17/10/2025 sur la plate-forme EMAN :
https://eman-archives.org/TransPerse/items/show/313

Informations éditoriales

Éditions
- Traduction persane (Bal'ami)
Tārīḫnāmah-ʹi Ṭabarī / girdānīdah-ʹi mansūb bih Balʿamī ; bih taṣḥīḥ wa taḥšīyah-ʹi Muḥammad Rawšan. Téhéran : Surūš, 2001, 5 vol. (1320, 1905 p.), Bibliogr. p. [1901]-1905. Index.

- Traduction allemande partielle:
Nöldeke, Th., *Geschichte der Perser und Araber zur Zeit der Sassaniden aus der Arabischen Chronik des Tabari*, Leiden, 1879, réimpr. 1973.

- Traduction française:
Zotenberg, H., *Chronique de Tabari*, II, Paris, 1869, Partie II, Chapitre XXI, p. 105-109.
- Traduction anglaise:
. Bosworth, E., *The History of al-Ṭabarī. The Sasanids, the Byzantines, the Lakmids*, New York, 1999.
. traduction anglaise du passage sur Bosworth: cf. Greatrex, G., Lieu, S. N. C., *The Roman Eastern Frontier and the Persian Wars (AD 363-630)* II. *A Narrative Sourcebook*, London, 2002, p. 36.

Fichier issu d'une page EMAN : http://eman-archives.org/TransPerse/items/show/313?context=pdf

Références bibliographiquesà compléter
Khalegi-Motlagh, D., «Amīrak Bal'amī», Encyclopaedia Iranica I/9, Costa Mesa, 1989, p. 971-972.

- Zadeh, T. «al-Bal'amī», The Encyclopedia of Islam, New Edition, III, Leiden, New York 1986.
(voir le lien) Référence à vérifier
Liens
- Traduction française par H. Zotenberg, *Chronique de Tabari*, Tome 2 (en libre accès sur Archive).

Indexation

Noms propresŠābuhr III, Wahrām IV, Yazdgird Ier
ToponymesKhorāsān, Kirmān, Madā'in (al-), Perses (pays des)
Sujetsange, cheval

Traduction

Texte

Partie II, chapitre XX
Histoire de Yazdgird al-Athīm

[I, 857-858; trad. Zotenberg, p. 103] Quelques-uns disent que Yazdgird était fils de Šābuhr et frère de Wahrām. C'était un homme intelligent et raisonnable. Lorsque la couronne lui échut, il se départit de ces bonnes dispositions et commit des violences; il était orgueilleux, dédaignait la science et les hommes de science, et méprisait ses sujets. Il ne pardonnait aucune faute, et punissait les fautes légères comme des fautes graves; il n'admettait pas les personnes qui voulaient intercéder auprés de lui en faveur de quelqu'un, ni aucune sollicitation; il ne se fiait à personne, et si quelqu'un lui rendait un service, il ne lui donnait pas de récompense. II ne recevait aucune recommandation, et disait au solliciteur: «Combien as-tu pris pour ce **[trad. Zotenberg, p. 104]** service?» Et il suspectait tout le monde.
Il établit un vizir nommé Narsì, un homme sage et noble. Mais il n'écoutait jamais sa parole. Il versait beaucoup de sang, et ses sujets, complètement réduits entre ses mains, invoquèrent Dieu dans leur affliction. Il s'en alla de Madā'in dans la Perside, et de là dans le Kirmān pour se rendre dans le Khorāsān, et partout où il allait, il commettait plus de cruautés.
[*Alors on l'appela Yazdgird al-Athīm (le Méchant), et quelques-uns l'appelaient Yazdgird al-Khaschn (le Dur), à cause de son injustice.*]
Il règna vingt-et-un ans.
Quand son terme fut arrivé, un cheval indompté vint et s'arrêta devant son palais. On n'avait jamais vu un cheval aussi beau. On en informa le roi, qui ordonna de seller et de brider le cheval. Mais personne n'osait l'approcher. On le dit a Yazdgird. Il sortit, caressa le cheval, lui mit la selle et la bride, et le sangla. Il voulut aussi arranger la croupière; alors le cheval lui lança une ruade et l'atteignit au cœur; et Yazdgird mourut. Le cheval prit sa course, rejeta la bride et la selle et déchira la sangle. Personne ne sut d'où il était venu ni où il alla. On dit: «C'est un ange que Dieu a envoyé pour nous délivrer.»
Après lui, Bahrâmgour monta sur le trône. Au moment de la mort de Yezdedjerd,

Fichier issu d'une page EMAN : http://eman-archives.org/TransPerse/items/show/313?context=pdf

Bahrâmgour n'était pas présent. Nous allons raconter la cause de son absence; ce récit est très curieux. Le nom de ce roi était *Bahrâmdjour* en arabe, et en persan *Bahrâmgour*.

Traducteur(s)Hermann Zotenberg

Description

Analyse du passageCette phrase est innéxistante dans la traduction persan de Rowshan : [*Alors on l'appela Yazdgird al-Athīm (le Méchant), et quelques-uns l'appelaient Yazdgird al-Khaschn (le Dur), à cause de son injustice.*]

à compléter
Il existe plusieurs éditions de la traduction en persan par Bal'ami des "Chroniques de Tabari". Le choix de l'édition de Mohammad Rowsan du texte de Bal'ami est lié à la richesse de ses notes et commentaires basée sur ... Dans la traduction en persan la numérotation des chapitres est inexistant. Les correspondances avec la traduction française de Chronique de Tabari se fait toutefois à partir du titre et du contenu des chapitres. Ainsi cette partie corresponds au chapitre XX de Chronique, traduit en français par Hermann Zotenberg, qui a d'ailleurs utilisé la traduction persane de Bal'ami comme base de sa traduction! ...

Édition numérique

Vérification et relecturePoupak Rafii Nejad
Éditeur numériqueProjet ANR TransPerse (CeRMI, CNRS) ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle).
Mentions légalesFiche : Projet ANR TransPerse (CeRMI, CNRS) ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution – Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR).
Notice créée par Poupak Rafii Nejad Notice créée le 16/07/2021 Dernière modification le 01/07/2022

پادشاهی یزدجرد بن بهرام و همو یزدجرد الاثیم

و گروهی گفتند که این یزدجرد نه پسر بهرام بود که پسر شاپور بود برادر بهرام، و مردی با علم وتمیز بود و بخرد، و تجربت بسیار[داشت]. چون ملک بدو رسید از آن همه بگشت و ستم و بیدادی کرد و عُجب وکبر. بر اهل علم استخفاف کردی و بر سپاه و رعیّت خواری کردی؛ واگر چه خُرد گناهی از کسی بیامدی، عفو نکردی و بر گناه خُرد عقوبت بزرگ راندی. و اگر کسی نزدیک بودی، شفاعت نتوانستی کردن؛ تا هیچ مهتر سخن کسی نگفتی، و گفتی تو رشوت ستده‌ای. و کس را بر هیچ کار ایمن نداشتی، واگر کسی به جای او نیکویی کردی پاداشن نکردی؛ وهر کس را به چیزی تهمت کردی. و مردمان به خدای عزّ وجلّ از وی بنالیدند و از ستم و بیدادی او سخت رنجه شدند.

و مردی را وزیر کرد نام وی نرسی، سخنگوی و بزرگوار و بخرد. مردمان شاد شدند و چنان گمان بردند که سخن وی بشنود. نشنید و بیدادی افزون کرد و ستم و خون ریختن. پس رعیّت بیچاره شدند اندر دست وی و هیچ حیلت ندانستند. خدای را بخواندند و زاری کردند. و او از مداین به پارس شد و از پارس به جرجان شد و قصد خراسان کرد؛ و به هر شهری که برسید ستم همی فزود؛ و بیست و یک سال اندر ملک بود؛ و خلقْ خدای را همی خواندند. چون اجلش تمام شد، روزی با لشکر به دشت شده بود، اسبی تازنان بیامد برهنه، و بر در سرایْ پردهٔ او بیستاد که

Fichier issu d'une page EMAN : http://eman-archives.org/TransPerse/items/show/313?context=pdf

هرگز اسب از وی نیکوتر ندیده بودند. و خبر به یزدجرد برداشتند. بفرمود که زین بر نهید. هر چند کوشیدند کس [115a] فراز وی نتوانست شدن و هیچکس را دست نداد. مر یزدجرد را بگفتند. خود بیرون آمد و فراز اسب شد و او را بنواخت. اسب خاموش شد تا او را زین و لگام برنهاد و تنگ برکشید. چون خواست که پاردُم
۵ برکشدش و درافگند، جُفته‌ای بزد بر برش و برش بشکست و یزدگرد بیفتاد و بمرد، و اسب زین و لگام بینداخت و بتاخت، چنانکه هیچکس او را اندر نیافت، ندیدندش که کجا شد. و مردمان گفتند: آن فریشته‌ای بود، خدای بفرستاد تا جورِ وی از ما برداشت و مارا از وی برهانید. و از پسِ او پسرش بنشست بهرام، و او بهرام گور بود. و آن وقت که یزدجرد بمرد، بهرام گور آنجا نبود، به زمین عرب بود، آنجا که
۱۰ او را پرورده بودند. وقصّهٔ غایبی وی از پسِ این بگوییم، واین قصّه‌ای عجب است.

Fichie